

Tomáš KOUTSKÝ, *Informační síť hlavního představitele protirakouského odboje T. G. Masaryka v době první světové války, České Budějovice 2016, 112 s. včetně příloh.*

(diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích)

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor Tomáš Koutský si pro téma své diplomové práce zvolil analýzu a popis informační sítě hlavního představitele protirakouského odboje v době první světové války T. G. Masaryka v kontextu vnějších a vnitřních mezinárodně-politických souvislostí probíhajícího konfliktu. Předkládaná diplomová práce není ovšem pouze Masarykovým příběhem let 1914-1918, kdy se postavil do čela českého, respektive československého zahraničního odboje, ale především sondou do fungování informační sítě, prostřednictvím níž se formoval Masaryk-státník, který postupně seznamoval francouzské a britské politiky se svými plány, zejména se vznikem československého státu.

Rozsah diplomové práce činí 112 stran textu. Svoji analýzu rozdělil T. Koutský do devíti kapitol, přičemž první tvoří jakýsi úvod do samotné práce (výběr tématu, kritika pramenů a literatury, struktura práce, metodologické uchopení problematiky). Druhá kapitola (*Stručné dějiny českých zemí od roku 1861 do konce první světové války*) přibližuje politicko-hospodářsko-sociální vývoj českých zemí od poloviny 19. století do vzniku samostatné Československé republiky na podzim 1918. Třetí kapitola (*Dějiny tajných služeb od počátku první světové války*) tvoří expoziční část samotnému tématu zpravodajství v rámci československého odboje i mimo něj. Čtvrtá kapitola (*Anabáze československého odboje za první světové války*) je příběhem Masarykovy, Benešovy a Štefánikovy zahraniční akce, jež vyvrcholila uznáním zahraničního odboje, vznikem prozatímní vlády a vyhlášením Československa v říjnu 1918. Jádrem práce je bezpochyby pátá kapitola, pojmenovaná podle názvu samotné diplomové práce – *Informační síť hlavního představitele protirakouského odboje T. G. Masaryka v době první světové války*. Určitý dovětek k řečenému představuje šestá kapitola (*Příklady z rakousko-uherské kontrašpionáže za první světové války*).

Cíl Koutského diplomové práce je definován velmi precizně, a to „*analýza dílčích aspektů zpravodajské činnosti československého zahraničního a domácího odboje.*“ (s. 8). Výsledkem proto není tradiční personálně ukotvený popis zahraničního odboje, ale velmi plastické praktické fungování zpravodajské činnosti odboje, kdy autor hovoří např. o šifrování dopisů, ukrývání tajných zpráv, předávání informací, fungování tajných služeb apod., které s personální strukturou sice pracují, ale nepovažují ji za svůj jediný cíl. T. Koutský pracuje zejména přímou a nepřímou metodou a komparací.

Autor přistupuje k tématu vybaven skvělou znalostí zásadních pramenů a literatury a dobře se orientuje v současné historiografii. Je nutné současně zdůraznit, že prošel materiály zásadních archivů, především Národního archivu a Vojenského historického archivu (oba v Praze), třebaže poslední zmiňovaný v přehledu pramenů a literatury neuvádí. Současně neopomenul žádný z klíčových pramenů či literatury nezbytných k rekonstrukci zpravodajských služeb československého odboje vznikajícího státu v době první světové války.

Ve své diplomové práci T. Koutský poukazuje na kvalitativní posun československých odbojářů v oblasti samotného ukrývání a předávání tajných zpráv, kdy Masarykovi důvěrníci neváhali používat inovativní přístupy. Díky této „úspěšné“ přepravě zpráv, kterou rakousko-uherské zpravodajské služby ve většině případů neodhalily, rostla informovanost zahraničního centra i jeho samotného vůdce T. G. Masaryka, který tyto informace neváhal poskytovat západním spojencům k oslabení rakousko-uherské monarchie. Zajímavým zjištěním T. Koutského je rovněž závěr, že Vídeň považovala Masarykovu akci za okrajovou záležitost, navíc vytvořenou a sponzorovanou francouzskými a britskými zpravodajskými službami.

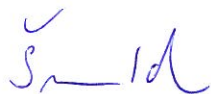
Význam práce spočívá ve vlastním tvůrčím přístupu autora, který na základě dochovaných zpráv Policejního ředitelství Praha v Národním archivu zrekonstruoval Masarykovu informační síť. Věnoval se tajným posílům, kurýrům, zpravodajským úřadům a službám, konspiračním místům a přepravě zpráv, aby ukázal, že českoslovenští odbojáři se svým umem, dovednostmi a dávkou štěstí dokázali vytvořit fungující zpravodajskou síť, která konkurovala i profesionálním zpravodajským službám.

Práce je na velmi dobré stylistické úrovni, text působí čtivě a kultivovaně. Pozitivně hodnotím formální i grafickou podobu práce. Text je sjednocený a zarovnaný. Kapitoly jsou vyvážené, logicky rozvíjejí předchozí myšlenky a sledují jednotnou linii celé diplomové práce. Autorova práce s prameny je pečlivá a svědomitá, jeho interpretační linie většinou tyto písemné dokumenty neopustí. Na základě výše uvedeného ji proto doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm *výborně*.

Dotazy k obhajobě:

1. Mohl podle Vás neúspěch Masarykovy zpravodajské sítě zapříčinit krach jeho zahraniční akce?
2. Jaký typ zpráv byl československými odbojáři na západ předáván?

V Českých Budějovicích dne 22. srpna 2016

PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.